NON-RESIDENT NEPALI ASSOCIATION
NATIONAL COORDINATION COUNCIL, USA

नेपाली पाठशाला पाठ्यक्रमको प्रारुप

Curriculum Guideline

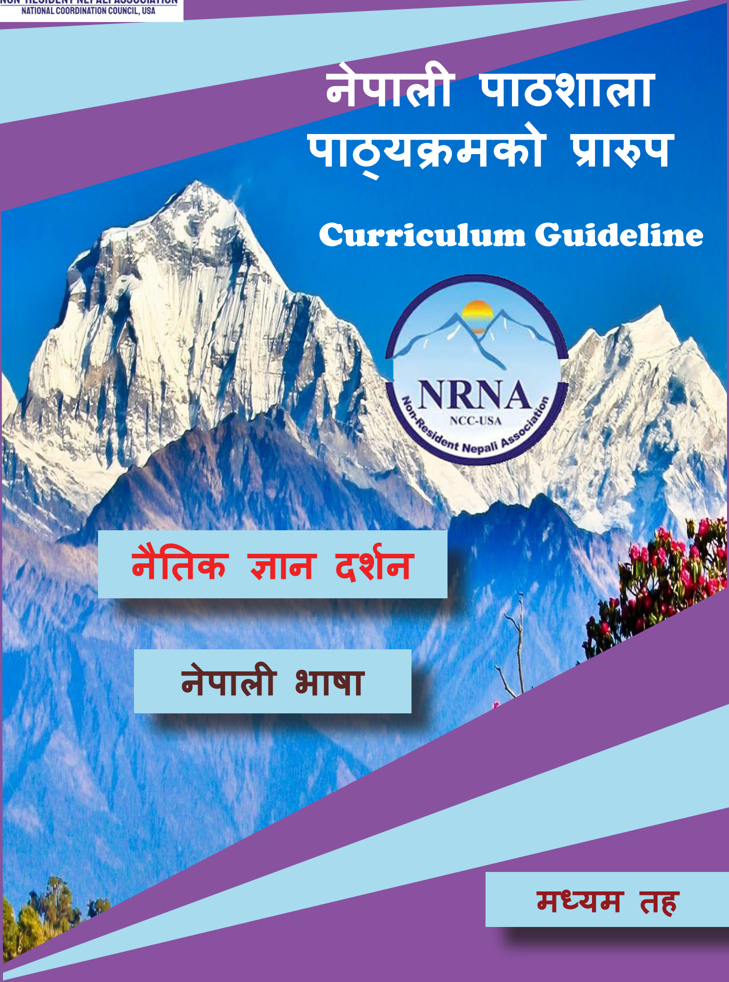

NRNA
NCC-USA
Non-Resident Nepali Association

नैतिक ज्ञान दर्शन

नेपाली भाषा

मध्यम तह

NON-RESIDENT NEPALI ASSOCIATION
NATIONAL COORDINATION COUNCIL, USA

प्रवासमा रहेका बालबालिकाहरूलाई नेपाली भाषा तथा नेपाली नैतिक मूल्य र मान्यतामा आधारित ज्ञान-सीप विकास गराउनु आफैमा एक चुनौतीपूर्ण कार्य हो । एनआरएनए, अमेरिकाले ढिलै भए पनि नेपालीमूलका बालबालिकाहरूको भाषागत सिकाई र नेपाली नैतिक शिक्षा प्रशिक्षणका लागि पाठ्यक्रमको ढाँचा विकास गर्न पाउँदा हामी ज्यादै खुशी भएकाछौ । प्रवासमा नेपाली भाषा र नेपाली नैतिक शिक्षा सिकाउन हामीसंग श्रोत र सामग्रीको अभाव रहेको परिवेशमा एनआरएनए अमेरिका, नेपाली पाठशाला समितिले तयार गरेको यस पाठ्यक्रमको ढाँचाले थोरै भए पनि प्रवासमा संचालित पाठशालाहरु संचालन र ब्यबस्थापन गर्नमा सहयोग गर्ने विश्वास लिएका छौ । यस कार्यमा सहयोग गर्ने पाठशाला समितिका पदाधिकारीहरु लगायत अन्य महानुभावहरुलाई धन्यवाद दिदै आगामी दिनहरुमा थप परिमार्जनका र सुधारका लागि सुझावको लागि अनुरोध गर्दछु ।

सुनिल शाह
अध्यक्ष

हाम्रो अनुरोध

एनआरएनए, अमेरिकाले प्रवासमा हुर्किरहेका नेपालीमूलका बालबालिकाहरूको भाषागत सीप विकासका साथै नेपाली कला, संस्कृति, एवम् नेपाली नैतिक ज्ञान-दर्शनको विकासकालागि पाठ्यक्रमको ढाँचा विकास गरी तपाईंहरु सामु ल्याउन पाउँदा हामी ज्यादै खुसी भएकाछौं । प्रवासमा हुर्कि रहेका बालबालिकाहरुलाई नेपाली भाषा र नेपाली नैतिक ज्ञानसंग सम्बन्धित आधारभूत तह र मध्यम तहका विषयबस्तुहरुलाई कसरी संगठित गरेर सिकाउन सकिन्छ भन्ने खाकाको रुपमा यस पाठ्यक्रम ढाँचाले अवस्य पनि सहयोग गर्ने छ भन्ने हामीले ठानेकाछौ ।

एकतिस हप्तासम्म प्रति हप्ता एक दिनका दरले प्रशिक्षण गर्नका लागि तयार गरिएको यस ढाँचाले अध्यापन गराउँदा के कस्ता बिषयबस्तुहरु छनौट गर्ने, कसरी सिकाउने र दैनिक कुन किसिमले सिकाउँदा हाम्रा पाठशालाहरुलाई सिकाई केन्द्रको रुपमा बिकास गर्न सकिन्छ भन्ने किसिमबाट यो खाका प्रस्तुत गरिएको छ । यो आफैंमा परिक्षणको क्रममा रहेको मार्गनिर्देशन गर्ने खाका मात्र हो, जसलाई तपाईंहरुले आफ्नो संकृति, धर्म, परम्परा अनुसार बिषयबस्तु छनौट गरि परिवर्तन गर्न सक्नु हुनेछ । अन्त्यमा यस पाठ्यक्रमको ढाँचाको तयारीको क्रममा सहयोग गर्नु हुने पाठशाला समितिका पदाधिकारीहरू लगायत अन्य बिज्ञ महानुभावहरुलाई धन्यवाद दिदै आगामी दिनहरुमा थप परिमार्जन र सुधारका लागि सबैको सहयोग र सुझावको लागि अनुरोध गर्दछौ ।

सन्तोस विष्ट
(चियर)

भोज बलायर
(को-चियर)

एवम्

एनआरएनए, अमेरीका

नेपाली पाठशाला, समिति, २०२१

एनआरएनए, अमेरीका
नेपाली पाठशाला, कमिटी
नैतिक ज्ञान दर्शन शिक्षाको
मध्यम तहको पाठ्यक्रम ढाँचा (६ देखि १४ बर्ष)

नैतिक शिक्षाले बालबालिकाहरूको चरित्र निर्माणका लागि जगको रुपमा काम गर्छ । जसबाट भविष्यका कर्णाधारहरूको सुन्दर सपनाको ढोका खोल्न सहयोग गर्दछ । आदर्शवान् गुणहरू एवंम समाजका राम्रा संस्कारगत मूल्य र मान्यताहरूको जगमा उभिएर नै बालबालिकाहरूको व्यवहारमा सकारात्मक परिवर्तन सम्भव छ । बालबालिकाहरूको आचरण वृध्दि गराउन नैतिक शिक्षाले सहजीकरणको भूमिका निर्वाह गरेता पनि घर-परिवार, समाजको सेरोफेरो एवंम पाठशालाको वातावरणले पार्ने प्रभावको हात पनि त्यतिकै रहेको हुन्छ । यसका लागि पूर्वीय दर्शन अनुशासन सिकाउने संस्कृतिको जग पनि हो ।

परिवर्तित विश्व परिवेशमा भौतिक सुविधाको विकाससंगै हाम्रा हिजोका मूल्य र मान्यताहरु हराएर जाने क्रममा छन् । यसैको प्रभाव स्वरुप हामीमा विकसित हुन गइरहेको एकलकाँटे भावना र ईलेक्ट्रोफोबिया जस्ता कुलतले सबैमा नकारात्मक असर पारिरहेको छ । यसलाई हटाउने उपाय पूर्वीय दर्शनको शिक्षामा छ ।

पश्चिमा मुलुकमा परिवारका साथमा हुर्किरहेका नेपाली मूलका बालबालिकाहरुको धेरैजसो समय सहपाठीहरुसंगै बित्ने गर्दछ । बेफुर्सदी बुबा-आमाहरूले चाहेर पनि आफ्ना बालबालिकाहरूलाई नेपाली ज्ञान-दर्शन बाड्न कठिन अवस्थामा यस किसिमको निर्देशिकाको आवश्यकता झनै बढेको छ ।

यसका लागि हामीले प्रदान गर्ने पाठ्य सामग्रीहरुलाई व्यवस्थित र बालकेन्द्रित गराई प्रशिक्षण गर्न सकेको खण्डमा हामीले चाहेका सिकाई उपलव्धिहरु बालबालिकाहरूमा हस्तान्तरण गर्न सकिन्छ । जसका लागि योजनावध्द सिकाईको ढाँचा छनौट गर्नुपर्ने हुन्छ ।

दिगो र अर्थपूर्ण सिकाईका लागि सहयोगी प्रशिक्षण सामग्रीको रुपमा विभिन्न अनुभवहरूलाई संगालेर यो पाठ्यक्रमको ढाँचा निर्माण गरिएको हो । यसबाट प्रवासमा हुर्किरहेका हाम्रा बालबालिकाहरूलाई नेपाली नैतिक-ज्ञान र भाषा शिक्षण गराउन सहयोग मिल्ने आशा गरिएको छ । जसले बालबालिकाहरूलाई नेपाल र प्रवासको सामाजिक परिवेशसंग सामन्जस्यता स्थापित गराउन सहयोग पुग्नेछ । साथै यसले बालबालिकाहरुलाई पूर्वीय दर्शनका मुल्य र मान्यातामा आधारित ज्ञान-सीप हस्तान्तरण गर्न पनि कोसेढुङ्गाको काम गर्नेछ । यो ढाँचा मूलतः छ वर्षदेखि चौध वर्षसम्मका बालबालिकाहरू मध्ये धारभूत तहको ज्ञान हाँसिल गरिसकेकाहरुको लागि तयार गरिएको हो ।

माध्यमिक तहको नैतिक ज्ञान-दर्शन शिक्षाको उद्देश्य यसप्रकार रहनेछः

- नेपाली मान्यतामा आधारित घरपरिवार र समाजका असल मूल्य मान्यताहरु ग्रहण गर्न (ढोग, ठूलालाई आदर, सानालाई स्नेह...),
- आदर, दया, माया, सहानुभूती र आपसमा सहयोग गर्ने भावनाको विकास गर्न,
- आत्म-अनुसासित, इमान्दार र कर्तव्यनिष्ठ बन्न,
- आत्मा-सम्मान र आत्म-सन्तुष्ट (सधै आफुलाई खुशी र सुखी बनाउन) रहन र समयको सदुपयोग गर्न,
- आपसमा मिलेर बस्न र बाँडेर खाने बानी विकास गर्न,
- म को हुँ पहिचान गरि सही र गलत छुट्याई असल मार्ग समात्न,
- पूर्वीय दर्शनको कर्म, ज्ञान र भक्तिको मार्गलाई जीवनको दर्शन बनाउन,
- आफ्नो मूलजरो पहिचान गर्न ।

सम्भावित सिकाई उपलब्धि (Expected Learning Achievements)

क्षेत्र	बिषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रकृया	सामग्री	मुल्यांकन
ईश्वरभक्ति र राष्ट्रभक्ति विकास	**ईश्वर वन्दनाहरु, गायत्री मन्त्र, शान्ती स्वस्ती वाचन, राष्ट्रिय गान,**	प्रत्येक दिनको कक्षा सुरु हुनु भन्दा पहिले सबैलाई शान्त भई हात जोडेर मनदेखि नै ईश्वरको भक्ति गर्न निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • आफ्नो धर्म अनुसारका वन्दना र मन्त्रहरु, राष्ट्रियगान, देशभक्तिका गीतहरू जस्तैः हिन्दुहरुले- गणेश, सरस्वती, गायत्री मन्त्र र प्रार्थना भने तपाईंहरुले आफ्नो धर्म अनुसारको प्राथना गराउन सक्नु हुनेछ • राष्ट्रिय तथा देशभक्ती झल्कने बालगीतहरु • राष्ट्रिय तथा देशभक्ती झल्कने बालकविताहरु	नेपाली नैतिक ज्ञान-दर्शन सम्वन्धी किताव गुगल र यूट्यूवका सामग्रीहरु	लय मिलायर गाएको अवलोकन गर्ने
नियम निर्माण र परिपालना	**बिधालय र घरमा पालना गर्नु पर्ने नियम** **जिम्मेवारी वहनको सपथ**	बिधालय र घरमा पालना गर्नुपर्ने नियमहरु बारे निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने: • बिधार्थीसंग छलफल गरी नियमहरुको चार्ट बनाउन निर्देशन दिने • हामीले पालना गर्ने नियमको सबैलाई सपथ गराउने	नेपाली नैतिक ज्ञान दर्शन वा अन्य किताव मेरो सपथ ग्रहण चार्ट	क्रियाकलाप अवलोकन गर्ने र घरमा बनाएका नियमहरु पालना गरे नगरेको कक्षामा छलफल गर्ने

क्षेत्र	बिषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रकृया	सामग्री	मुल्यांकन
सहयोग र सेवा भावको विकास	**असाहय, असक्तलाई सेवा र पाहुनाहरुलाई सत्कार गर्न** **सबै प्रति धन्य हुन**	सहयोग र सेवाभाव बिकास गराउन निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्न सकिनेछन: • घर परिवार, बिधालय र छरछिमेकमा गर्न सकिने सेवाको पहिचान र छलफल •अतिथि देबो भवः भन्ने नेपाली भाव अनुसारको ब्यबहार देखाउन	नेपाली नैतिक ज्ञान दर्शन वा अन्य किताव र पुराना लोक कथाहरु जस्तै (श्रवण कुमार, हाम्रा हजुरबा हजुरआमाका कथाहरु)	कक्षामा देखाउने ब्यबहारको अवलोकन गर्ने, घरमा गर्ने सहयोगको परियोजना कार्य । कथा बाचन र कथाको सिकाई
मानसिक शान्ति र मानसिक सन्तुलनको अभ्यास	**बैयक्तिक रुपमा मानसिक शान्ति कायम राख्न**	मानसिक र बैयक्तिक शान्ती र सन्तुलन सम्बन्धी निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्न सकिनेछन: • हरेक दिन पाठसंगै चकटी, म्याट आदिमा बसाउने • नमस्ते अभ्यास र ध्यान गराउने • ॐ नमो शिवाय वा अन्य कुनै ध्यानको धुन बजाउने • सजिला योगाभ्यासका क्रियाकलाप	• ध्यानको लागि धुन - ॐ माने • ध्यानको लागि धुन - ॐ नमो शिवाय धुन र नमस्ते अभ्यास र योगाभ्यास	क्रियाकलाप अवलोकन गर्ने र एकाग्रता गरेको र यसको असर अवलोकन गर्ने
परिश्रमी भावना बिकास	**मेहनती बन्ने प्रेरणाको बिकास**	मेहनत गर्ने बारे निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्न सकिनेछन: • परिश्रमको मार्ग बारे हाम्रा पौराणिक कथाहरु चित्र सहित छलफल गर्ने ।	नेपाली नैतिक ज्ञान दर्शनको नमुना कथा वा अन्य	चित्र कथा छलफल र के सिकाई भयो ? छलफल

क्षेत्र	बिषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रकृया	सामग्री	मुल्यांकन
कर्मपथको सही मार्ग छनौट गर्ने र सकारात्मक उत्प्रेरणाको बिकास	**कर्मयोगी बन्न** **श्रमलाई आदर गर्न**	आफ्नो कर्मको सही बाटो अबलम्बन गर्न गीता वा अन्य पुस्तकको भाव अनुसारको कर्मपथ बारेको ज्ञान दिन निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने सकिनेछन: • कर्मपथ बारे कथाहरु प्रस्तुतीकरण • जीवनको मार्ग छनौट गर्दा ध्यानु दिनु पर्ने पक्ष	नेपाली नैतिक ज्ञान दर्शन लघु वा चित्र कथा, पुराना हाम्रा हजुरबा हजुरआमाका कथाहरु, कविता र गीतहरु	चित्र छलफल, कथा बाचन र छलफल उनीहरुमा आएको सकारात्मक सुधारको अवलोकन
सधै खुशी रहने र समयको सुदुपयोग गर्ने	**•आफु खुशी रहन र आफ्नो परिवार साथीहरुलाई खुशी पर्ने** **•समयको सदुपयोग गर्ने** **•साईबर र ईलेट्रो पोबियाबाट बच्ने**	आफु खुशी रहने र समयको सुपयोग गर्ने बारे निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने सकिनेछन: • घरमा र पाठशालामा हामीले तयार गरेका नियमहरुको पालना गर्नु • समयको दुरुपयोग बाट हुने नोक्सानी बारे कथाहरु • ईलेक्टोफोबिया बाट बच्न समयसारिणीको पालना र ध्यान र योगाभ्यास गर्ने बानी बिकास • स-साना परियोजना जस्तैसमयसारिणी को पालना, बालकथा लेखन.....	आफुले बनाएका नियमहरुको चार्ट बालकथा र ध्यान र योगाभ्यास तथा अन्य कथाहरु	क्रियाकलाप अवलोकन र नियमहरु पालना गरे नगरेको कक्षामा छलफल गर्ने
स्वयमको पहिचान	**नेपालको संस्कृति, भुगोल, ईतिहास....**	यसको लागी निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्न सकिनेछः नेपालकको भुगोल, नेपाली बिभूती, नेपाली संस्कृती, चाडपर्व आदीबारे छलफल	बालकथा र गीत कविता, जीवनी, लेखहरु	क्रियाकलाप अवलोकन र छलफल गर्ने

क्षेत्र	**बिषयवस्तु**	**प्रशिक्षण प्रकृया**	**सामग्री**	**मुल्यांकन**
कर्तब्य र उत्तर- दातित्व बोध	**•बैयक्तिक दायित्व** **•सामुहिक दायित्व** **•सामुदायिक दायित्व** **•नियम कानूनको परिपालना**	उत्तरदायित्व बोध गराउन निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने सकिनेछन: • छरछिमेकमा गर्न सकिने सहयोग • जन्म भूमी नेपाल प्रतिको कर्तब्य र उत्तरदायित्व	नेपाली नैतिक ज्ञान दर्शनका बालकथा, कविता, गीतहरु	कक्षामा देखाउने ब्यबहारको अवलोकन, दायित्वबोध परियोजना कार्य ।
असल मानिसमा हुनु पर्ने गुणहरु	**निस्पक्षता सत्यवादी र ईमान्दारिता भरोसायोग्य..... आदि गुण**	निस्पक्षता र ईमान्दारिता सम्बन्धी निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने सकिनेछन: • जीवनीहरु, कथाहरु, लेखरचना अध्ययन • वालगीत, कविता अभ्यास	बिभिन्न चित्रकथा संकलन (कथा सत्यवादी राजा हरिशचन्द्र)	कथा बाचन र छलफल परियोजना कार्य
ज्ञान र भक्तिको मार्ग	**मान्यजन प्रतिको भक्तिभाव र स्व- पहिचान**	यस सम्बन्धी निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने सकिनेछन: • मेरो संस्कार के हो र मेरो भक्तिको मार्ग (गुरु, ठूलाबडा र अतिथी पुजन) र गीता, बेद वा आफ्नो धर्म अनुसारको भक्तिभाव बारे अध्ययन	नेपाली नैतिक ज्ञान दर्शन वा अन्य किताव	चित्र छलफल, प्रश्नोत्तर र परियोजना कार्य

NON-RESIDENT NEPALI ASSOCIATION
NATIONAL COORDINATION COUNCIL, USA

नेपाली भाषा

मध्यम तह

NRNA
NCC-USA
Non-Resident Nepali Association

एनआरएनए, अमेरीका

नेपाली पाठशाला, कमिटी

नेपाली भाषा शिक्षा

मध्यम तहको पाठ्यक्रम निर्देशिका (६ देखि १४ बर्ष)

प्रवासमा हुर्कीरहेका बालबालिकाहरूको लागि नेपाली भाषा प्रशिक्षण ज्यादै चुनौतिपुर्ण रहन गएकोछ । बुबा-आमाको कार्यब्यस्तता र साथी संगती एवम् पाठशालामा प्रयोग हुने भाषाका कारण बालबालिकाहरूमा भाषागत समस्या रहन गएको देखिन्छ । हामीले यी वालबालिकाबाट धैरै ठुलो अपेक्षा गर्नु भन्दा पनि साधारण नेपालीमा भनेका कुरा सुनेर बुझ्न, लेख्न, पढ्न र बताउन सक्ने भए पनि ठूलो उपलब्धीको रुपमा लिनु पर्छ । यिनै भाषागत सीप सिकाउन यो पाठ्यक्रम ढाँचाको मूल लक्ष्य भएता पनि भाषागत दक्षताका क्रममा उनीहरूलाई नेपाली पहिचान, धर्म-संस्कृती, चाडवाड, चालचलन र भौगोलिक तथा सामाजिक परिवेश बारे आधारभूत जानकारी गराउनु यसको सहायक लक्ष्य हो ।

माध्यमिक तहको भाषा शिक्षणको उद्देश्य यस प्रकार रहनेछः

नेपाली भाषा सम्बन्धि सीपहरु हाँसिल गर्ने बालबालिकाहरुले हरेक बर्ष क्रमश भाषागत दक्षता हाँसिल गर्दै जानेछन । जसमा यस आधारभूत तहको भाषा बिकास पाठ्यक्रमको ढाँचाबाट क्रमश निम्नानुसारका सीपहरु सिक्नेछन

- नेपाली सग्ला अक्षरहरु र अंकहरु चिन्न लेख्न र पढ्न (१ देखि १०० सम्म)
- नेपाली बाह्रखरी र जोडिएका अक्षरहरु लेख्न र पढ्न
- नेपाली बोलीचालीका शब्दहरु सुनेर बताउन, लेख्न र पढ्न (नाता गोता, घरमा प्रयोग हुने सामान, लुगाकपडा आदी)
- नेपाली चाडपर्ब र संस्कृतिसंग सम्बन्धित शब्दहरु लेख्न र पढ्न (दशै, तिहार, जमारा, टीका, छट, गाइजात्रा,)
- नेपालीका ईतिहास र भूगोलसंग सम्वन्धित ,मठ, मन्दिर, पर्यटकीय र ऐतिहासिक स्थान आदि संग सम्बन्धित शब्दहरु लेख्न पढ्न

शिक्षण सिकाईलाई ब्यवस्थित र बालकेन्द्रित गराई प्रशिक्षण गर्नेको लागि नेपाली भाषा शिक्षणमा सुनाइ, बोलाई, पढाई र लेखाई सीपहरु क्रमश सिकाउनु पर्दछ । यसै क्रममा यस तहका बालबालिकाले निम्नानुसारका सीपहरु सिक्नेछन ।

क) सुनाई सीप

- नेपालीमा बताइएका सजिला निर्देशन सुनेर पालना गर्न
- स-साना कथाहरु जीवनीहरुको चित्र छलफल, बर्णनको आशय बुझी प्रतिक्रिया देखाउन
- नेपाली बालगीत, कविता सुनेर आनन्दित हुन र बुझेर प्रतिक्रिया दिन

ख) बोलाई सीप

- नेपाली अक्षर र अंकको उच्चारण गर्न
- नेपाली शब्दहरुको उच्चारण गर्न
- कथा कविताका बाक्यहरु सुनेर बताउन
- साथीहरुसंग छलफलमा नेपालीमा कुरा गर्न

ग) पढाई सीप

- नेपाली स-साना कथा कविता सही उच्चारण गरी पढेर सुनाउन
- सजिला शब्दहरु र बाक्यहरु पढेर सुनाउन

घ) लेखाई सीप

- मिलाएर नेपाली अक्षरहरु लेख्न
- सुनेको भरमा स-साना शब्द र वाक्य लेख्न
- नेपालीमा स-साना कथा, कविता, सुलेख, श्रुति लेखहरु लेख्न

सम्भावित सिकाई उपलब्धि (Expected Learning Achievements)

क्षेत्र	बिषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रकृया	सामग्री	मुल्यांकन
सुनाई सीप	क) सजिला शब्दहरु सुनेर पालना गर्न ख) बर्णमालाका जिडिएका अक्षरहरु सुनाउन ग) जोडिएका शब्दहरुको प्रयोग गरी नेपालीमा कुराकानी गर्न घ) बालगीत कबिता सुनाउन	सुनाइ सीपका लगि निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने सकिनेछन: • शिक्षकले वालबालिकालाई खान्छ, पढ्छ, लेख्छ आदि जस्ता शब्दको उ्च्चारण गर्न लगाउने • जोडिएका अक्षर सुनाएर कालोपाटीमा शब्द चिन्न लगाउने • अरुले साथीहरुले भनेका शब्दहरु सुनेर नेपालीमा जवाफ दिनलगाउने • नेपालीमा सजिला वालगीत, कथा, कविताहरु सुनेर बताउन लगाउने • नेपालीका जोडिएर बनेका शब्दहरु सुनेर अर्थपुर्ण जवाफ दिन लगाउने	नेपाली अक्षर माला वा अन्य किताबको उपयोग गरी अभ्यास गराउने, अक्षरपती, शब्दपत्ती र बाक्यपती तयार गर्ने; स-साना खेलहरु खेलाउने	प्रश्नोत्तर चित्र, छलफल, निर्देशनको पालनाको जस्ता क्रियाकलाप अबलोकन गर्ने
बोलाई	क)बर्णमालाका अक्षरहरु उच्चारण गर्न ख) शिष्टाचार, नातागोता, सामानहरु आदि शब्दहरु बताउन ग) सामान्य कुराकानी, बालगीत, कथा बताउन ।	बोलाई सीप बिकास गर्न निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने सकिनेछन: • बाह्रखरी र जोडिएका अक्षरहरुको उच्चारण गराउने र अप्ठ्यारा शब्दहरुको धेरै अभ्यास गराउने । • नेपाली भाषाका कालहरुसंग सम्बन्धी जस्तै- गयो, खान्थ्यो, आदि सजिला र जोडिएका शब्दहरुको अभ्यास गराउने	नेपाली अक्षर माला वा अन्य किताबको उपयोग गरी अक्षरपती, शब्दपत्ती र बाक्यपती तयार गर्ने; स-साना खेलहरु खेलाउने	प्रश्नोत्तर चित्र, छलफल, निर्देशनको पालनाको जस्ता क्रियाकलाप अबलोकन गर्ने

क्षेत्र	बिषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रकृया	सामग्री	मुल्यांकन
पढाई	क) बाह्रखरी अक्षर पढ्न ख) जोडिएका शब्द पढ्न ग) सरल र जोडिएर मिलेका बाक्य पढ्न घ) बालगीत, कथा र गीत पढ्न	पढाई सीप बिकासका लागी निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने सकिनेछन: • बाह्रखरीका अक्षर र शब्दहरु पढ्न लगाउने • चित्रहरु देखाई नाम लेखेर पढ्न लगाउने •जोडिएका शब्दहरु र चित्र (जस्तै झण्डा..) देखाई पढ्न लगाउने •बिभिन्न कर्ता, क्रिया, कर्म भएका शब्दपत्ती बनाई पढ्न लगाउने (म घर जान्छु) •चित्र कथा, बालगीत पढ्न र बर्णन गर्न लगाउने	नेपाली अक्षर माला वा अन्य किताबको उपयोग गरी अभ्यास गराउने, अक्षरपती, शब्दपत्ती र बाक्यपती तयार गर्ने; स-साना खेलहरु खेलाउने	प्रश्नोत्तर चित्र, छलफल, निर्देशनको पालनाको जस्ता क्रियाकलाप अबलोकन गर्ने
लेखाई	क) चित्र देखाई नाम लेख्न ख) शब्द लेख्न ग) शब्द र बाक्य लेख्न घ) स-साना श्रुति लेखन र पुर्ण बिराम आदि चिन्हको प्रयोग गर्न	लेखाई सीपबिकासका लागि निम्नानुसारका क्रियाकलाप गर्ने सकिनेछन: • सफासंग वर्णमालाका अक्षर लेख्न • आकार, इकार, जोडिएका....शब्द अभ्यास गराउने, • नेपाली अक्षरमाला किताबका अक्षर, शब्द अभ्यास गर्ने, • शिक्षकले सजिला श्रुतिलेख र सुलेख गीत, कथा, लेखाई मात्रा चिन्ह अभ्यास गर्ने	नेपाली अक्षर माला वा अन्य किताबको उपयोग गरी अभ्यास गराउने	सफासंग लेखेको, लेखेका शब्द बाक्य चिन्ह अवलोकन गरेर

नैतिक तथा नेपाली भाषा शिक्षणको साप्ताहिक सिकाई उपलब्धि

साप्ताह	बिषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रकृया
एक - दुई	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** ईश्वरभक्ती, **गायत्री मन्त्र,** आत्मा नियम, कक्षाको शपथ, राष्ट्रिय गान **नेपाली भाषा** बाह्रखरी पुनरावलोकन	आफ्नो धर्म अनुसारका बन्दनाहरु, मन्त्र, शान्ती स्वस्ती वाचन वा तपाईको धर्म अनुसारको मन्त्र, राष्ट्रिय गान, देशभक्ति गीतहरु अभ्यास गर्ने र ध्यान गर्ने, आत्मा नियम र आफ्नो शपथ तयार गराउने **बाह्रखरी पुनरावलोकन** र शब्द भण्डार बिकाश तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)
तीन-चार	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** माया ममता, आदर सत्कार गर्ने बानी र सहयोग र सेवा भावको विकास **नेपाली भाषा** बाह्रखरी पुनरावलोकन	माया ममता, स्वागत, सत्कार र आदरभाव सम्बन्धि शब्दहरुको अभ्यास र गुरु, मान्यजन र अतिथि देबो भवः भन्ने नेपाली भाव अनुसारण सम्बन्धिका क्रियाकलापहरु बाह्रखरी पुनरावलोकन र शब्द भण्डार बिकास तथा अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई)
पाँच-छ	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** सहयोगी सेवा भाव, परिश्रमी भावना बिकास, कर्मपथको सही मार्ग छनौट गर्न साकरात्मक उत्प्रेरणाको बिकाश **नेपाली भाषा** बाह्रखरी र आधा जोडिएका नेपाली अक्षर	घर परिवारमा सहयोग, मेहनत गर्ने र आफ्नो कर्मको सही बाटो अबलम्बन गर्न गीताको भाव अनुसारको कर्मपथ बारेको ज्ञान दिने जस्ता कथा, कविता, गीत अध्ययन बाह्रखरी पुनरावलोकन, शब्द भण्डार बिकाश तथा आधा जोडिएका नेपाली अक्षरहरु (जस्तै खा+न+छ - खान्छ) आदि अभ्यास

सप्ताह	बिषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रकृया
नौ - दश	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** **मेहनती बन्ने प्रेरणादायी अनुभवहरु ग्रहण गरि आफ्नो बानीमा बिकाश** गर्ने **नेपाली भाषा** सरल नेपाली बाक्यहरु निर्माण	परिश्रमको मार्ग बारे हाम्रा पौराणिक, धार्मिक मुल्यमान्यता र कथाहरु, चित्रहरु छलफल र बर्णन गर्ने । नेपाली सरल बाक्यले बनेका कविता, जीवनी, कथा आदीको अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई सीप)
एघार-बाह्र	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** कर्तब्य र उत्तर दातित्व बोध, निस्पक्षता सत्यवादी र ईमान्दारिता भरोसायोग्य ब्यबहार **नेपाली भाषा** सरल नेपाली बाक्यहरु निर्माण	घर परिवार, बिधालय र छरछिमेक, सार्वजिक ठाउँमा गर्न सकिने सहयोग बारे छलफल र सहभागिता, निस्पक्षता र ईमान्दारिता सम्बन्धी कथाहरु (जस्तै सत्यवादी राजा हरिश्चन्दको कथा, श्रवण कुमारको कथा आदी) नेपाली सरल बाक्यले बनेका कविता, जीवनी, कथा आदीको अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई सीप)
तेह्र-चौध	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** कर्मपथको सही मार्ग छनौट गर्न र सकारात्मक उत्प्रेरणाको बिकास **नेपाली भाषा** सरल नेपाली बाक्यहरु निर्माण	कर्मयोगी बन्न श्रमलाई आदर गर्ने भागवत गीताका आदर्श वा तपाईको धर्मसंग जोडिएका पौराणीक कथा, जीवनी नेपाली सरल बाक्यले बनेका कविता, जीवनी, कथा, नेपाल परिचय आदीको अभ्यास (सुनाई, बोलाई, पढाई, लेखाई सीप)
पन्ध्र-सोह्र	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** ज्ञानको मार्ग छनौट गर्नः बुध्द र गीता दर्शन वा आफ्नो धर्म अनुसार छनौट गर्ने **नेपाली भाषा** सरल नेपाली लेखन र पढाई	गौतमबुध्दको जीवनी, बुध्द र बिज्ञान र गीताको दार्शनिक तथा बैज्ञानिक आधार बारे कथा, अनुसन्धानात्मक लेख नेपाली सरल बाक्यले बनेका कविता, जीवनी, कथा, नेपाल परिचय आदीको अभ्यास (सुलेख, श्रुतिलेख), नेपालीमा स-साना लेख रचना तयार

सप्ताह	बिषयवस्तु	प्रशिक्षण प्रकृया
सत्र-अठार	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** **भक्तिको मार्गः मान्यजन, गुरुप्रतिको भक्तिभाव** **नेपाली भाषा** सरल नेपाली लेखन र पढाई	मेरो संस्कार के हो र मेरो भक्तिको मार्ग (गुरु, ठूलाबडा र अतिथी संग के कस्तो ब्यवहार देखाउने) बुध्दको भक्तिको मार्ग, कर्णको गुरुभक्तिको मार्ग जस्ता क्रियाकलाप, नेपाली अभ्यास (सुलेख, श्रुतिलेख), नेपालीमा स-साना लेख रचना तयार गर्ने
उन्नाईस-एक्काइस	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** मेरो चिनारीः नेपाल र म **नेपाली भाषा** सरल नेपाली लेखन र पढाई	नेपालको ईतिहास, भुगोल, नेपाली बिभूती, नेपाली संस्कृती, चाडपर्व आदीबारे जानकारी मूलक क्रियाकलाप नेपाली राष्ट्रियता बारे स-साना लेख रचना तयार (कथा, कविता, गीत......)
बाईस-चौबिस	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** नेपाली ईश्वरभक्ति, गुरुभक्तिका रचनाहरुको यूट्यूव भिडियो तयारी **नेपाली भाषा** सरल नेपाली लेखन र पढाई	नेपाली वा संस्कृत श्लोक, मन्त्र, भजन, लोक कथा (छोटा) को यूट्यूब भिडियो तयार गर्ने परियोजना कार्य नेपालीमा स-साना लेख रचना (कथा, श्लोक, भजन, कविता....)
पच्चिस-सत्ताईस	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** **गौतमबुध्दको मार्गबारे बर्णन** **नेपाली भाषा** सरल नेपाली लेखन र पढाई	गौतमबुध्द र बिज्ञान, ध्यानको महत्व बारे साना-साना अनुसन्धानात्मक लेख परियोजना कार्य नेपालीमा स-साना लेख रचना (जीवनी, बुध्द दर्शन, ध्यान, साधना.....)
अठ्ठाईस-एकतिस	**नेपाली नैतिक ज्ञानः** **मेरो भविष्यको मार्ग र** असल मानिसमा हुनु पर्ने गुणहरु **नेपाली भाषा** सरल नेपाली लेखन र पढाई	भविश्यको सपना के बन्ने छ कल्पना गरेर छोटा बर्णन, माया, ममता, स्नेहले पूर्ण असल मानिसमा समेटिका गुण बारेका परियोजना कार्य नेपालीमा स-साना लेख रचना (जीवनी, आदर्श दर्शन, जीवनको मूल्य,)

दैनिक योजनाको नमुना
नैतिक ज्ञान तथा नेपाली भाषा शिक्षण

समय- २ घण्टा

क्रियाकलाप १ः- (१० मिनेट)

- तपाईको धर्म अनुसारको बन्दनहरु
- नेपाली र अमेरीकन राष्ट्रिय गीत
- मेरो शपथ (शपथ लिने)

क्रियाकलाप २ः- (१५ मिनेट)

- Themetic छलफल (कुनै नेपाली चाडवाड परेको समय जस्तै दशैं तिहार, होली, शिवरात्री, बुध्दपुर्णिमा ईत्यादी वा कथा, जीवनी)
- आजको नैतिक ज्ञान (नमस्ते, ढोग..वा नैतीक पाठ)

क्रियाकलाप ३ः- (१० मिनेट)

- ध्यानको समय (सुनेर, हेरेर, सुघेर, स्वाद, स्पर्श, आत्म-बोध गरेर)

क्रियाकलाप ४ः- (१० मिनेट)

- हाम्रा पौराणिक कथाहरु (नेपाल फोन गरेर हजुरबा- हजुरआमाबाट सुनेका कथाहरु बालबालिकाबाट सुनाउने- कुनै दुई जनाबाट)
- कथाको सिकाई र सारांश

क्रियाकलाप ५ः- (६० मिनेट)

- मेरो अक्षर लेखन (क ख अभ्यास) र पढाई (नेपाली कथा, बालगीत)

क्रियाकलाप ६ः- (१० मिनेट)

- गत हप्ताको परियोजना कार्य छलफल (कथा, कविता, लेख, रचन...)
- अर्को हप्ताको परियोजना बितरण

क्रियाकलाप ७ः- (१० मिनेट) खाजा बितरण र सरसफाई

NON-RESIDENT NEPALI ASSOCIATION
NATIONAL COORDINATION COUNCIL, USA

प्रवासमा हुर्किरहेका बालबालिकाहरुलाई नेपाली भाषा, कला र संस्कृति हस्तान्तरण गर्ने काम आफैमा चुनौतीपूर्ण छ । बहुभाषिक कलिलो बाल मनस्थितीले नयाँ समाजसंग सामन्जस्यता कायम गर्नु भनेको झनै ठूलो मनो-सामाजिक दबाव हो । यस्तो परिस्थितिमा ति बालबालिकाहरुलाई नेपालीभाषा र संस्कृतिको ज्ञान गराउनका लागि संगठित पढाईको ढाँचा र सोही अनुसारको हाम्रो घरायसी वातावरण हुन जरुरी छ ।

प्रवासको बसाईसंगै बालबालिकाहरुको सिकाईलाई ध्यानमा राखेर यो सानो खाका पस्कने जमर्को गरिएकोछ । जसमा एनआरएन अमेरीकाले गठन गरेको नेपाली पाठशाला समितिले अमेरीकाका बिभिन्न राज्यमा संचालित नेपालीपाठशालाको स्थलगत अध्ययन र बिधार्थी अविभावक संगको छलफलको आधारमा तयार गरिएको हो । साथै यसका बिषयबस्तुहरुलाई निरन्तर सुधार सहित अगाडी बढाउने गरी यो आधारभूत तहको पाठ्यक्रमको प्रारुप तयार गरी तपाई समक्ष पस्केका छौ ।

यसको उपयोगबाट हामीले बालबालिकालाई के सिकाउने ? र कसरी सिकाउने ? भन्ने जानकारी दिनेछ भने शिक्षकलाई कक्षाकोठामा अध्यापन गराउन सहज हुनेछ । यो हाम्रो पहिलो प्रयास हो र यसमा सहयोग गर्ने सबैलाई धन्यवाद दिदै सवै शिक्षा प्रेमीहरुबाट आगामी दिनमा थप सुधारात्मक सुझावको आषा गरेकाछौ ।

NRNA
NCC-USA
Non-Resident Nepali Association